

Protocol

bij vermoedens van seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel misbruik in een BCC-gemeente

Vooraf

Dit protocol vormt samen met de documenten Veilig kinder- en jongerenwerk en Werkwijze vertrouwenspersonen het beleid voor sociale veiligheid van BCC Nederland.

Dit protocol is bedoeld voor besturen, voorgangers, oudsten, en andere vrijwilligers en leden van Brunstad Christian Church Nederland en de plaatselijke BCC-gemeenten (hierna BCC), die geconfronteerd worden met (vermoedens van) seksueel grensoverschrijdend gedrag bij activiteiten van BCC en/of seksueel misbruik door iemand die binnen BCC een functie bekleedt.

Dit protocol is tot stand gekomen in samenwerking met de nationale oudsten en het bestuur van BCC Nederland, en vastgesteld door de Nationale Vergadering op 17 juni 2024. De richtlijnen van BCC Nederland zijn opgesteld in overeenstemming met de Nederlandse wetgeving en eventuele wetswijzigingen op dit gebied worden op de voet gevolgd.

Er kunnen zorgen of klachten zijn die niet binnen de scope van dit protocol vallen. Het is belangrijk dat er altijd hulp komt wanneer dat nodig is, of dat nu is via de herderlijke zorg in een gemeente, een vertrouwenspersoon van BCC Nederland, een professionele hulpinstantie of ieder ander die kan helpen.

Inleiding

BCC wil een veilige gemeente zijn. In een veilige gemeente kunnen de geloofsopbouw en de verkondiging tot hun recht komen, en krijgen jong en oud hulp voor een persoonlijk leven als christen.

In een veilige gemeente is openheid. De besturen en oudsten van BCC werken daarom actief aan het bevorderen van een open cultuur, waarin gemeenteleden zich vrij voelen om vragen te stellen en als er zorgen zijn, die te delen.

Hoewel het veiligheidsbeleid van BCC in de eerste plaats gericht is op preventie, moeten we erop voorbereid zijn om te handelen wanneer er een vermoeden is van seksueel grensoverschrijdend gedrag en/of seksueel misbruik binnen BCC. Wij staan voor nultolerantie waar het gaat om grensoverschrijdend gedrag of misbruik in welke vorm dan ook.

Vermoedens van seksueel grensoverschrijdend gedrag of misbruik delen, vergt moed. Bijvoorbeeld omdat er nog weinig concrete aanwijzingen zijn, of vanwege de relatie met de persoon in kwestie. Wie zorgen deelt, mag rekenen op een zorgvuldige en discrete opvolging.

Termen

Grensoverschrijdend gedrag

Bij grensoverschrijdend gedrag gaat het om handelingen die grenzen overschrijden die een persoon heeft om zijn eigen integriteit te beschermen. Kenmerken die horen bij grensoverschrijdend gedrag zijn: dwang, overhalen, geweld, bedreiging en chantage.

Misbruik

Bij misbruik is er sprake van ongelijkwaardigheid. Er is binnen het kader van dit protocol bijvoorbeeld sprake van misbruik wanneer iemand die binnen BCC een functie bekleedt, in een functionele of anderszins op bevoegdheid en vertrouwen gebaseerde relatie, vertrouwen schendt door de grens van de persoonlijke integriteit van een ander te overschrijden.

Seksueel misbruik kan gaan om

- één of meerdere uitingen,
- verbaal of non-verbaal,
- opzettelijk dan wel onopzettelijk,
- gewenst dan wel ongewenst,
- in de vorm van seksuele handelingen en/of seksueel getinte toespelingen of wel uitnodigingen tot seksueel contact,
- dan wel het op één van voornoemde wijzen ingaan op uitnodigingen tot seksueel contacten/of op bedoelde toespelingen,
- al dan niet onder druk van geheimhouding.

(vrij overgenomen van Stichting Meldpunt Misbruik in Kerkelijke Relaties).

Een functie binnen BCC bekleden

Met 'iemand die binnen BCC een functie bekleedt' bedoelen we: een man of een vrouw die uit hoofde van een ambt of een aanstelling binnen BCC een positie bekleedt die wordt gekenmerkt door het genieten van vertrouwen en het dragen van verantwoordelijkheid, en die vanuit die positie relaties kan aangaan en onderhouden met gemeenteleden en anderen. Voorbeelden van deze functies: voorgangers, oudsten, kinder- en jongerenwerkers, bestuursleden, personen die aangesteld zijn voor faciliterende en ondersteunende taken, zoals media en techniek, of beheerders van een gemeentelocatie.

Protocol

Seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel misbruik is een groot onrecht dat een persoon iemand anders aandoet. BCC zal zulk gedrag op geen enkele wijze tolereren, bagatelliseren, verbergen of toedekken, maar haar verantwoordelijkheid nemen. De verantwoordelijkheid van BCC wordt in onderstaande stappen toegelicht.

Melding

De vertrouwenspersoon is het eerste aanspreekpunt voor leden die te maken krijgen met (vermoedens van) seksueel grensoverschrijdend gedrag of misbruik. De vertrouwenspersoon verzorgt de eerste opvang. Dit betekent dat de vertrouwenspersoon een luisterend oor kan bieden en kan adviseren over verdere stappen, zoals waar nodig de weg wijzen naar professionele hulpverlening of bevoegde instanties, en/of het begeleiden naar herderlijke zorg.

De vertrouwenspersoon stelt zich neutraal op, gaat vertrouwelijk om met de in vertrouwen verstrekte informatie en werkt volledig zelfstandig. Wel is de vertrouwenspersoon vrij om advies in te winnen van of overleg te plegen met deskundigen of andere vertrouwenspersonen van BCC Nederland. Bij een dreigende belangenverstremming verwijst de vertrouwenspersoon door naar een andere vertrouwenspersoon van BCC Nederland.

Vermoedens van strafbare feiten

Wanneer er vermoedens zijn van strafbare feiten ten aanzien van seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel misbruik moeten de vertrouwenspersoon en

voorganger direct worden ingelicht. Wanneer het slachtoffer minderjarig is, moeten ouders ook zo spoedig mogelijk worden ingelicht.

Zoals ook de Nederlandse wetgeving ons dat verplicht, zal BCC altijd samenwerken met overheidsinstanties aangaande hun verzoek tot onderzoek en opsporing bij verdenking van strafbare feiten ten aanzien van seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel misbruik.

Regie

Het moet voor alle betrokkenen zo snel mogelijk duidelijk zijn wie de regie neemt in het verdere proces. Wanneer de politie direct betrokken wordt, neemt de politie de regie voor het inventariseren van een aangifte. Het is belangrijk dat betrokken personen het proces van de politie niet verstoren door eigenhandig in gesprek te gaan met het slachtoffer of de beschuldigde om informatie in te winnen. Dit kan de bewijsvoering tegenwerken. Spreek ook af wie contact houdt met de politie. Wanneer de politie betrokken is, zal de politie ook in eerste instantie woordvoerder zijn richting de media.

Wanneer de politie of een andere externe hulporganisatie (nog) niet (direct) betrokken wordt, zet BCC stappen om zo goed mogelijk overzicht te krijgen van de situatie. De vertrouwenspersoon neemt daarin de regie, of iemand anders die hiervoor instemming krijgt van de vertrouwenspersoon en de voorganger.

Steunpersonen

Het kan nuttig zijn om steunpersonen te betrekken, zowel voor het slachtoffer als de beschuldigde. Een steunpersoon kan zich in principe niet gelijktijdig voor zowel het slachtoffer als de beschuldigde inzetten. Er mag nooit worden geprobeerd om te bemiddelen tussen de beschuldigde en het slachtoffer!

Proces

Afhankelijk van de aard van het vermoeden kan de voorganger en/of het bestuur de lidmaatschapscommissie verzoeken om het beschuldigde lid een (voorlopige) sanctie op te leggen. Het lidmaatschap reglement van het plaatselijke BCC-kerkgenootschap beschrijft de afspraken hierover.

In geval van (vermoedens van) seksueel grensoverschrijdend gedrag of misbruik door iemand in functie van BCC kan de voorganger (ook) besluiten om de vrijwilliger (voorlopig) op non-actief te stellen.

Het slachtoffer, de beschuldigde en andere direct betrokkenen hebben behoefte aan informatie en begeleiding. Daarbij moet de privacy van het slachtoffer en van de beschuldigde steeds zorgvuldig worden meegewogen. Duidelijke informatie naar alle direct betrokkenen helpt om geruchten te voorkomen, maar deel details van de zaak zo min mogelijk. Het is in het belang van het slachtoffer, de beschuldigde en andere direct betrokkenen om niet onnodig met anderen over de zaak te praten.

Degene die de regie in de zaak heeft, overweegt in overleg met de direct betrokkenen welke professionele hulpinstanties op welk moment betrokken kunnen worden om ondersteuning te bieden.

Vervolg

Wanneer aangifte is gedaan bij de politie, neemt de politie de regie in het verdere verloop van de zaak. Een dergelijk traject kan een lange duur hebben. Steunpersonen voor het slachtoffer en de beschuldigde blijven betrokken gedurende het verloop van het proces voor zover daar behoefte aan is.

Wanneer er geen melding of aangifte wordt gedaan bij de politie is het belangrijk dat alle direct betrokkenen duidelijkheid krijgen over het vervolg. Het moet daarbij helder zijn óf er feiten in de zaak zijn en of die feiten erkend zijn, welke vermoedens zijn blijven bestaan, en wat de eventuele consequenties van de zaak zijn. Als de beschuldiging feitelijk onterecht is gebleken, of wanneer er geen redelijk vermoeden van seksueel grensoverschrijdend gedrag of misbruik meer is, zal de voorganger zich inspannen om verstoorde verhoudingen te herstellen.

Nazorg

Een beschuldiging van seksueel grensoverschrijdend gedrag of misbruik, al dan niet terecht, is een ingrijpende situatie voor alle betrokkenen. Goede ondersteuning voor alle betrokkenen draagt bij aan het herstel. Zorg voor voldoende gelegenheid voor gesprek en wees ook op de langere termijn alert of er extra (professionele) hulp nodig is bij de verwerking.

Een eventueel verzoeningsproces kan alleen tot stand komen met instemming van het slachtoffer, wanneer het slachtoffer daaraan toe is, en als de feiten in de zaak erkend zijn door de dader. Documenten over de zaak worden bewaard door de vertrouwenspersoon gedurende de bewaringstermijn die hiervoor geldt.

Burgerplicht

Iedereen heeft de morele burgerplicht om je naaste te helpen en te beschermen als er gevaar dreigt. De verantwoordelijkheden binnen de BCC-organisatie in het kader van dit protocol zijn niet bedoeld om burgerlijke verantwoordelijkheid te ontnemen, maar om handvatten te bieden om deze verantwoordelijkheid te nemen.

Aangifte en melding

Wie een misdrijf meemaakt of getuige is van een misdrijf kan bij de politie terecht voor het doen van aangifte of een melding. Wanneer er sprake is van (vermoedens van) seksueel misbruik zal de politie in de regel een zedenrechercheur van de politie inzetten. Er zal, zo mogelijk met het slachtoffer zelf, een informatief gesprek gevoerd worden. De politie maakt een inschatting of er sprake is van mogelijk strafbare feiten en wat de politie in dat geval voor het slachtoffer kan betekenen.

Indien de politie heeft vastgesteld dat vervolging mogelijk is, kan er aangifte worden gedaan. Na een aangifte begint de politie een strafrechtelijk onderzoek.

Als er (nog) onvoldoende aanleiding is voor het doen van aangifte, kan er ook een melding worden gedaan bij de politie. Bij een melding begint de politie in principe geen strafrechtelijk onderzoek. Een melding doen is belangrijk omdat de politie in geval van meerdere meldingen in een zaak, mogelijk wel voldoende aanleiding heeft om een strafrechtelijk onderzoek te starten.

In sommige gevallen heeft een slachtoffer redenen om nadrukkelijk af te zien van het doen van aangifte en strafrechtelijke vervolging. De politie kan het slachtoffer in contact brengen

met andere professionele hulpverleners voor verdere zorg. De belangrijkste hulpverlenende instanties zijn het Centrum Seksueel Geweld, Slachtofferhulp Nederland en Veilig Thuis.

Aangifteplicht

De Nederlandse wet schrijft voor dat bij concrete aanwijzingen van een ernstig misdrijf als moord, doodslag, mensenroof of verkrachting, of een poging daartoe, iedere burger die daarvan op de hoogte is, verplicht is om (meteen) aangifte te doen.¹ De aangifte moet dan bepaalde feitelijke gegevens bevatten, zoals tijd en plaats. Wie op de hoogte is van concrete aanwijzingen van een voornemen tot verkrachting en daarvan geen aangifte doet, is strafbaar.²

Bronvermelding

1. Artikel 160 Wetboek van Strafvordering
2. Artikel 136 Wetboek van Strafrecht